

Könyvajánló

Vámos Miklós: Dunapest

Budapest, Atheneum, 2020

Vámos Miklós (1950-) kortárs író. Nagyszülei, rokonai holokauszt áldozatok, édesapja holokauszt túlélő volt.

Zsidó származása az író minden írásában (majd mindegyik önéletrajzi ihletésű) felmerül. Nincs ez másképp ebben a regényben sem.

A mű kettő az egyben regény: két különálló történet fut egyszerre, jelen és múlt, teljesen különálló események és szereplők sorsán keresztül. Egy dolog közös: a Pozsonyi út 38-40. számú lakóház Budapesten.

A jelen eseményeivel nyit a könyv: Linda, a negyvenes francia-angol nő Budapestre látogat nyaralni, várost nézni. Magyar származású, azóta halott férjével régen már járt itt, akkor tetszett neki fővárosunk. Most, miután pszichésen mélyponton van, hirtelen ötlettől vezérelve ide menekül problémái elől.

Linda hirdetéseket böngészve szállást keres egy cukrászdában ülve, ide tér be a további három szereplő is. Tóth Juli portrékat rajzol, és abban a házban lakik, ahol a cukrászda van. Vas Dani harmincas könyvszerkesztő és barátja Kádár Ákos zenei szakíró véletlenül ültek be a Dunapark kávéházba.

A Dunapark kávézó a Pozsonyi út 38-40. számú házban található. Ez az épület ikonikus Budapesten. Az 1930-as években tervezték és építették olyan modern és luxus színvonalon, hogy ma is pompás, remek művészet, és építészettörténeti értéket képvisel. (Interneten virtuális sétát lehet tenni a házban. Érdemes, mert gyönyörű!)

A két párhuzamos történetben (főleg a negyvenes évek cselekményszálban) kirajzolódik az épület múltja, története, lakói és azok sorsa, elsősorban a nyilas rémuralom, a zsidóüldözés alatt. Ugyanis a ház a zsidó értelmiség, művészek kedvelt épülete volt, a korabeli lakók között találjuk: Szép Ernő, Heltai Jenő, báró Hatvany Lajos és mások. A ház egyik fele védett státuszt kapott, azaz itt nem lehetett zaklatni az embereket. A másik fele viszont nem, és a lakókat (pl. Heltai Jenő és felesége) és még több zsidó embert az utcai levegőző sétájuk alatt is összeszedhették (és össze is szedték) a nyilas szörnyetegek. Megjelenik a lapokon Carl Lutz és Raoul Wallenberg is, és az ő hősie, önzetlen (kisvárosnyi számú) ember-mentéseik. Közben szerelmek, vágyak, tragédiák fonják át az emberi sorsokat.

A jelenben is alakul főszereplőink sorsa: a négy fiatal rövid időn belül két párrá alakul.

Hogyan alakul életük? A magánéleti válságaik árnyékával a hátuk mögött, tudnak-e párként működni? És Linda? Külföldi állampolgárként, otthon hagyott kamasz iker gyermekeivel átadhatja-e magát egy mély, boldogságot ígérő, de mégiscsak két hetes szerelemnek?

A könyvborítón a Pozsonyi út 38-40. számú ház szép ívelésű lépcsőházának fényképét látjuk. (Ez a csigalépcső érintetlen a 30-as évek óta.) Ajánlom még egyszer megtekinteni a házról készült számtalan fotót az interneten. Ez, a saját építése korában és ma is csodálatos épület Vámos Miklós otthona. Az író mélyen kötődik a házhoz, olyannyira, hogy a

budapesten rendszeresen tartott városnéző-ismertető séták alkalmával (melyből a ház természetesen nem maradhat ki), személyesen ő kalauzolja az érdeklődőket.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánok akár ezen könyv társaságában:

Sz. Rendes Marianna, könyvtáros

Nyíregyháza, 2021

